

Used to be...

Vaate- ja asustemallisto kierrätysmateriaaleista

Muotoilu
Sisustuspainotteinen
tekstiilisuunnittelu
Opinnäytetyö
19.4.2010

Anna Lemi

TIIVISTELMÄSIVU

Koulutusohjelma Muotoilu		Suuntautumisvaihtoehto Sisustuspainotteinen tekstiilisuunnittelu	
Tekijä Anna Lemi			
Työn nimi Used to be... Vaate- ja asustemallisto kierrätysmateriaaleista			
Työn ohjaaja/ohjaajat Tuija Nieminen, Irmeli Osara			
Työn laji Opinnäytetyö	Aika 19.4.2010	56	
<p>Työn tavoitteena oli kuvata ja analysoida Used to be... -vaate- ja asustemalliston syntyä ja valmistusprosessia.</p> <p>Ideologia ja valmistusmenetelmät perustuvat kestävään kehitykseen muotisuunnittelussa. Työssä on kuvattu tekijän näkökulmasta tapoja valmistaa pitkäikäisempiä ja ekologisempia, mutta samaan aikaan trendikkäitä, muodoltaan pelkistettyjä ja innovatiivisia tuotteita. Miten yhdistää pelkistetty muotokieli kierrätysmateriaalista suunniteltavaan vaatteeseen. Miten löytää oikeat materiaalit, jotka soveltuvat tekijän omaan tyyliin. Työssä tulee ottaa huomioon kierrätysmateriaalien saatavuus, sekä miten vanhoista materiaaleista voidaan muuntaa uusia ja trendikkäitä, kuitenkin minimoiden hukkamateriaalin määrän.</p> <p>Mallisto sisältää vanhoista neuleista, puuvillasta ja nahasta valmistettuja trendikkäitä, muotokieleltään pelkistettyjä ja monella eri tavalla käytettäviä vaatteita sekä asusteita.</p> <p>Malliltaan vanhanaikaisista, mutta laadukkaista vaatteista on mahdollista muokata uusia ja trendikkäitä valitsemalla oikeat materiaalit, mallit, muodot ja värit. Pitää osata haistaa trendit. Vanhan vaatteen käyttöikäpidennys huomioon ottaen, pitää osata jättää pintatrendit taka-alalle ja keskittyä luomaan niin sanottuja klassikkomalleja, jotka eivät mene koskaan pois muodista.</p>			
Teos/Esitys/Produktio Vaate- ja asustemallisto			
Säilytyspaikka Metropolia kirjasto, Tikkurilan yksikkö			
Avainsanat vaate- ja asustemallisto, ekologinen, kierrätysmateriaali, monikäyttöinen, pelkistetty			

Degree Programme in Design		Specialisation Interior Oriented Textile Design
Author Anna Lemi		
Title Used to be... Clothing collection of recycled materials		
Tutor(s) Tuija Nieminen, Irmeli Osara		
Type of Work Bachelor 's Thesis	Date 19 May 2010	Number of pages + appendices 56
<p>The objective of the thesis was to describe and analyze the creative and making process of a collection for women, Used to be...</p> <p>The ideological and methodological approach based on sustainable development in the fashion industry. For this purpose, principles of making clothes long-lasting and ecological but at the same time trendy, simple-shaped and innovative were identified from the Author's own point of view. The question of how to combine simple form to a product made from recycled materials was examined. How to find the right materials, suitable for the Author's own style was also specified. Moreover, how old materials may be transformed to new and trendy products however minimize the amount of waste materials, was examined in more detail.</p> <p>The product collection includes multifunctional clothes and accessories made of used knits, leather and cotton.</p> <p>Old materials may be transformed to new and trendy products by selecting the right materials, shapes and colors. One must be able to spot the trends, but leave high fashion behind and focus on creating the so called classic models, which do not go out of style.</p>		
Work / Performance / Project Clothing collection		
Place of Storage Metropolia Library/ Tikkurila Unit		
Keywords sustainable development, clothing collection, multifunctional		

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	3
2 LÄHTÖKOHDAT	4
2.1 Tavoitteet ja tutkimuskysymys.....	4
2.2 Viitekehys.....	5
2.3 Tutkimusmenetelmät.....	6
3 AIHEEN KÄSITTELY.....	10
3.1 Kierrätysmateriaalien käyttö.....	10
3.2 Vaatteen käyttöiän pidennys.....	11
3.3 Käsitteet.....	12
3.4 Zero waste.....	12
3.5 Ekomuodin historiaa.....	13
3.6 Muotitrendien kehitys.....	14
3.7 Blogit.....	16
3.7.1 Trashion.....	16
3.7.2 DIY.....	17
3.8 Kierrätysmateriaaleja käyttäviä yrityksiä.....	17
3.9 Pelkistetty muotokieli.....	22
3.10 Monikäyttövaate.....	23
4 USED TO BE...- IDEAMALLISTON SYNTYMINEN.....	25
4.1 Tuotemerkin suunnittelu ja tuotteen imago.....	25
4.1.1 Urban, kaupunkilaisuus.....	25
4.1.2 Minimalismi.....	28
4.2 Malliston olemassa olon tarkoitus ja malliston vaatimukset.....	28
4.3 Materiaalin hankinta.....	29
4.4 Materiaalien valinta.....	30
4.4.1 Luonnonkuidut.....	30
4.4.2 Neule.....	31
4.4.3 Puuvillaneulos.....	31
4.4.4 Nahka.....	31
4.4.5 Napit.....	32
5 VALMISTUS.....	33
5.1 Kierrätysmateriaalien esikäsittely.....	33
5.2 Valmistustekniikat.....	33

5.3 Valmistettavat mallit.....	38
5.4 Viimeistely.....	39
6 VALMIS MALLISTO.....	40
6.1 Neuletuotteet.....	40
6.2 Puuvillaneulostuotteet.....	41
6.3 Nahkatuotteet.....	41
7 PALAUTE.....	52
8 JOHTOPÄÄTÖKSET.....	53
LÄHTEET.....	56
KUVALUETTELO	

1 JOHDANTO

Opinnäytetyössä suunnittelen ja valmistan Used to be... -vaate- ja asustemalliston omalle mahdolliselle tulevalle tuotemerkilleni. Työ käsittää ideamalliston suunnittelun sekä tuotteiden valmistuksen. Pyrin valmistamaan tuotteet mahdollisimman pitkälle kierrätysmateriaaleista. Haluan käyttää maailmassa jo valmiina olevia hylättyjä tekstiilimateriaaleja ja luoda niistä jotain uutta ja käytettävää. Minua ahdistaa nykyajan kulutushysteria, jonka seurauksena maailma hukkuu jätteen määrään. Järjettömät määrät vanhoja vaatteita päätyy kaatopaikalle, vaikka niistä voisi saada vielä käyttökelpoisia uudelleen muokkaamalla.

Hankin materiaalin kirpputoreilta ja kierrätyskeskuksesta, josta voi hakea myös ilmaiseksi vanhoja vaatteita ja tekstiilejä. Idea on muokata materiaaleiltaan laadukkaita, mutta malliltaan ja muodoltaan vanhanaikaisia vaatteita uusiksi. Myös osin rikkiäisistä ja kuluneista tuotteista voin käyttää hyvässä kunnossa olevia osia. Tuotteet ovat uniikkeja, kooltaan 36–38, sekä yhden koon tuotteita. Mallit ovat yksinkertaisia, eri tavalla puettuna ja painonappien sekä henkselien ja vöiden ansiosta muunneltavia. Vaate- ja asustemalliston linja on graafinen ja melko pelkistetty, jotta niitä olisi mahdollista käyttää useamman sesongin ajan ja yhdistellä monenlaisiin asukokonaisuuksiin.

2 LÄHTÖKOHDAT

Halusin tehdä opinnäytetyöni aiheesta, joka minua itseäni eniten kiinnostaa ja josta on minulle hyötyä tulevaisuudessa. Vaikka opiskelenkin sisustuspainotteista tekstiilisuunnittelua, on minulle opintojen edetessä selvinnyt, että vaatetusala kiinnostaa enemmän. Olen ollut molemmat työharjoittelut vaatetusalan yrityksissä ja jatkossa olisi tarkoitus hakea opiskelemaan alaa. Halusin kokeilla opinnäytetyön projektiosuudessa, mihin omat taidot riittävät, sekä tietenkin soveltaa jo oppimiani taitoja tekstiilisuunnittelijana.

Opinnäytetyössä on vahvasti omat ekologiset arvoni esillä. Oli jo alusta asti selvää, että haluan käyttää tuotteissani kierrätysmateriaalia, luomalla vanhoille aikansa eläneille vaatteille uuden elämän. Haluan, että ihmiset havahtuisivat ajattelemaan, ettei kaikkea tarvitse aina ostaa uutena. Olen kuitenkin törmännyt siihen ongelmaan, ettei kierrätysmateriaaleista valmistettuja yksinkertaisia, yksivärisiä ja graafisia vaatteita ole tarjolla, varsinkaan Suomessa. Opinnäytetyöni *Used to be...*-ideamallisto vastaa tähän tarpeeseen.

Pohdin aihetta tutustumalla materiaaleihin ja opinnäytetöihin, joita aiheesta löytyy. Olen jo useamman vuoden ajan lukenut internetissä lukuisia blogeja, jotka ovat keskittyneet tuunaamiseen. Suurena inspiraation lähteenä on ollut Outi Pyyn eli Outsapopin blogi, jossa on lukematon määrä linkkejä erilaisille sivustoille, joissa on vinkkejä vaatteiden tuunaamiseen ja todella inspiroivia kuvia uudelleen muokatuista vaatteista. Vaatteiden tuunaus on tullut minulle myös henkilökohtaisesti tutuksi, koska olen harvoin tyytyväinen siihen tarjontaan mitä kaupasta valmiina löytyy. Uudelleen muokkaamalla saa istuvampia ja persoonallisempia vaatteita ja asusteita.

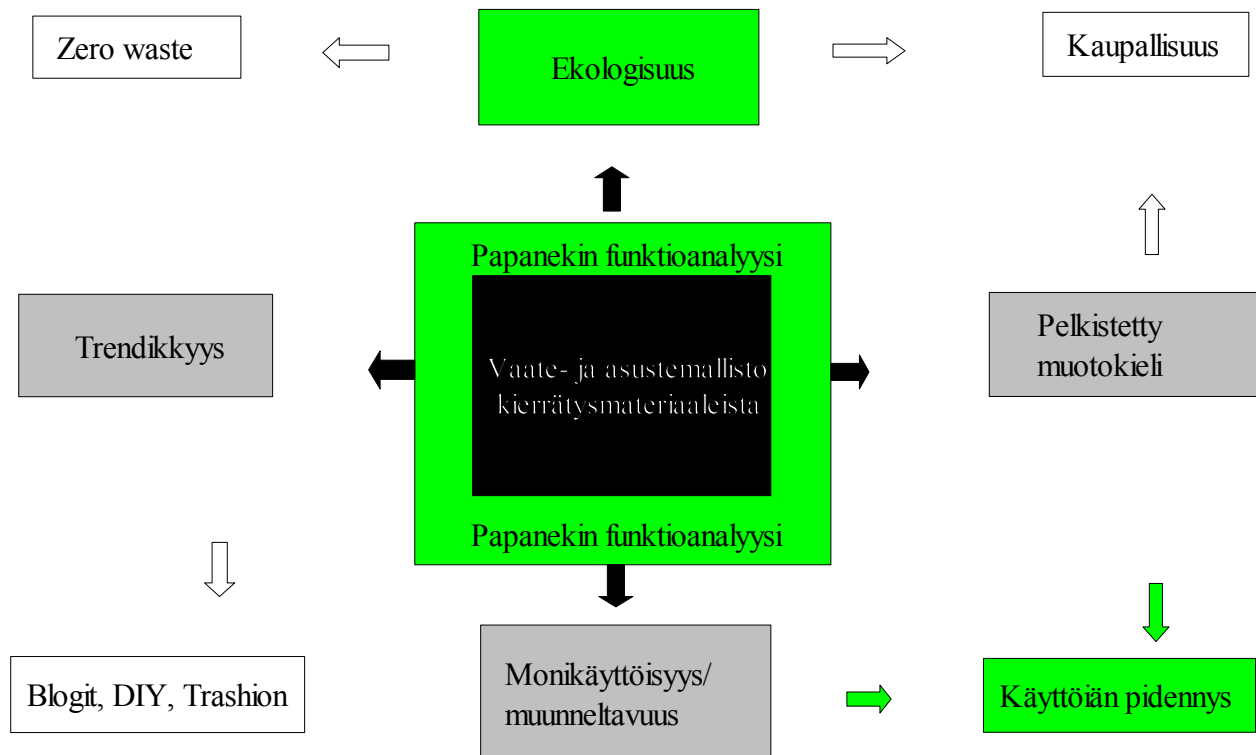
2.1 Tavoitteet ja tutkimuskysymys

Projektin tavoitteena on käsitellä *Used to be...* vaate- ja asustemalliston syntyä. Lähtökohtana on ympäristöystävällisyys ja trendikkyys. Miten vanhan vaateen käyttöikää olisi mahdollista pidentää. Miten malliltaan vanhanaikaisista, mutta laadukkaista vaatteista voi muokata uusia ja trendikkäitä. Alaongelmia ovat

seuraavat. Mitä tulee ottaa huomioon luodessa mallistoa kierrätysmateriaaleista? Miten vaatteesta saa monikäyttöisen ja muunneltavan? Miten yhdistää pelkistetty muotokieli kierrätysmateriaalista suunniteltavaan vaatteeseen?

2.2 Viitekehys

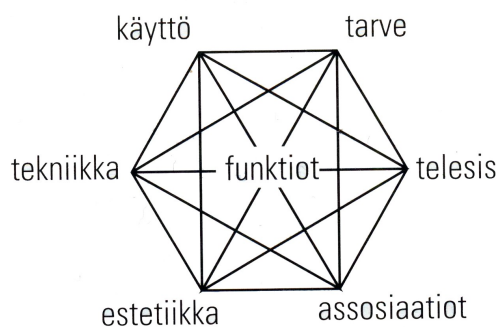
Projektin tarkoituksena on tutkia, miten vanhan vaatteen käyttöikää olisi mahdollista pidentää. Kaavio kuvaa kierrätysmateriaaleista valmistetun vaate- ja asustemallistoni neljä tärkeintä pääasiaa ekologisuus, trendikkyys, pelkistetty muotokieli sekä monikäyttöisyys ja muunneltavuus. Työ tutkii sitä, miten ekologisesta mallistosta saadaan pelkistetyn muotokielen kautta kaupallisempi, kuitenkin tuottamalla valmistusvaiheessa mahdollisimman pieni hukkamateriaalin määrä. Pelkistetty muotokieli sekä monikäyttöisyys ja muunneltavuus ovat avainasemassa tuotteen käyttöiän pidennykseen. Käsittelen työssäni myös nykyajan trendi-ilmiöitä ja käsitteitä, kuten blogit, DIY ja trashion, sekä miten blogimaailmaa pystyy hyödyntämään tuotteiden tunnettuuden lisäämiseksi.

KUVA 1. Viitekehys

2.3 Tutkimusmenetelmät

Käytin tutkimusmenetelmänä Victor Papanekin Tuotteen funktioanalyysia. Keskeiset teemat Papanekin tutkimusmenetelmässä ovat käyttö, tarve, telesis/aika, assosiaatiot, estetiikka ja menetelmä.

KUVA 2. Tuotteen funktiokokonaisuus (Papanek 1970, 25; soveltanut Anttila 1992, 148)

Malli on peräisin Papanekin teoksesta *Design for the Real World* (1972), joka on suomennettu nimellä *Turhaa vai tarpeellista* (1973). Tuotteen analyysi tässä teoksessa, koskee mitä tahansa ihmisen valmistamaa esinettä, oli se sitten teollisesti tai käsityönä valmistettu. Yksi syy siihen, miksi teos on koskettanut monia lukijoita syvästi, on varmaankin siinä, että Papanekilla on vahva ekologinen ja varsin kriittinen näkökulma esineisiin, mikä 1970-luvun alussa oli edellä aikaansa. Keskeinen idea mallissa on se, että Papanek ei pidä tuotteen funktiona vain ns. funktionaalisuutta tai toimivuutta. Hänen mielestään tuotteen funktio, tehtävä, on monisyisempi ja kuitenkin kaikkien osatehtävien on pelattava yhteen. Hän jakaa tuotteen funktiot kuuteen osaan (kuusikulmion kulmat): käyttö, tarve, menetelmä, estetiikka, assosiaatio ja telesis. (Koskennurmi-Sivonen 2009.)

Käyttö on melko selvä funktio. Se tarkoittaa sitä, miten tuote soveltuu siihen käyttöön, mihin se on tarkoitettu (Koskennurmi-Sivonen 2009).

Tarve vaatii jo jonkin verran selitystä, sillä kun arkikielessä sanomme, että tarvitsemme jotakin esinettä johonkin, tarkoitamme lähinnä esineen käyttöä. Tässä yhteydessä tarve on jotain syvällisempää ja pysyvämpää – ihmisen elämän perustarpeita tyydyttävää. (Koskennurmi-Sivonen 2009.)

Menetelmä voi tuntua oudolta tuotteen yhteydessä. Se kuulostaa pikemminkin prosessin kuin produktin ominaisuudelta. Tämä funktio kuitenkin kattaa sekä käytetyn materiaalin että ne jäljet, jotka valmistusmenetelmä väistämättä jättää tuotteeseen. Helposti havaitsemme jostakin tuotteesta vain esimerkiksi sen esteettisen muodon, emmekä kiinnitä huomiota siihen miten se on saatu aikaan. Peter Dormer (1990) on käyttänyt termiä ”below-the-line design” siitä osasta tuotetta, jota emme yleensä tiedosta, varsinkaan silloin kun tuote toimii hyvin, mutta joka on aina mukana. (Koskennurmi-Sivonen 2009.)

Estetiikka tarkoittaa tässä tiiviisti määriteltynä muotojen ja värien järjestämistä kokonaisuuksiksi, jotka liikuttavat ihmisiä. Tämä on todellakin tiiviisti sanottu, sillä esteettisyys on äärimmäisen monitahoinen ja vaikeakin kysymys. Vaikka estetiikan tutkimukselle on omistettu Helsingin yliopistossa kokonainen tieteenala, käsityötä koskevaa tutkimusta on niukasti. Perinteisesti estetiikka on nimittäin keskittynyt pitkälti taidefilosofiaan. Käsityön esteettisyyttä koskevat kysymykset saattavat olla lähellä taiteen alaa, mutta niitä ei voi yksioikoisesti samaistaa. (Koskennurmi-Sivonen 2009.)

Assosiaatiossa on kysymys siitä, mitä ajatuksia tuote katsojan mielessä herättää. Tähän malliin sisältyy oletus, että suunnittelija voi ja hänen täytyy ennakoida mahdollisia assosiaatioita. Kaikki eivät ajattele, että suunnittelija voi sisällyttää merkityksen tuotteeseen. Esimerkiksi jotkut kulutuksen tutkijat ja koko symbolisen interaktionismin koulukunta korostavat sitä, että merkitykset syntyvät ja muuttuvat sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Kysymys on klassinen ”muna vai kana ensin?” Esim. Väkevä (1994) on epäilevällä kannalla sen suhteen, miten hyvin suunnittelijan tarkoittamat viestit menevät läpi vastaanottavalle osapuolelle. Ei suunnittelija voikaan lyödä lukkoon käyttäjän tai katsojan ajatuksia, mutta hänen on hyvä olla tietoinen

siitä, mitä ajatuksia ja tuntemuksia tuote mahdollisesti voi herättää. (Koskennurmi-Sivonen 2009.)

Telesis tarkoittaa tuotteen kulttuurista ja ajallista (myös taloudellista ja ekologista) kontekstuaalisuutta. Periaatteellinen vaatimus on, että tuotteen tulee heijastaa sitä aikaa ja kulttuuria, missä se on luotu. Jos tätä vaatimusta noudatettaisiin tiukasti, jouduttaisiin pian umpikujaan, koska useimmat kulttuurivaikutteet ovat ”kierrätystavaraa”. Maailma kuitenkin säästyy paljolta kitschiltä, jos tätä funktiota pysähdytään pohtimaan. Myöhemmässä versiossa mallista Papanek (1995) on sijoittanut telesiksen kohdalle ”consequences” – tuotteen seurausvaikutukset. (Koskennurmi-Sivonen 2009.)

Papanekin funktioanalyysi sopii aiheeseeni, koska siinä on vahva ekologinen näkökulma esineisiin ja tuotteisiin. Käytön analyysissa selvisi, että tuotteen muodon kielestä tulee riippumaton muista silloin, kun muotoilija suunnittelee luottaen omiin valintoihin ja vaistoihin. Ilmaistessaan vapaasti itseään, on mahdollista rikkoa normeja ja keksiä jotain uutta. Kuka tahansa samanhenkinen ihminen voi olla vaateen kohderyhmää.

Tarve, eli vaatteiden tuoma suoja ja sosiaaliset merkitykset ovat ihmisen perustarpeita tyydyttäviä. Vaateen käyttöä pidentäminen fyysisesti ja tyyllillisesti tyydyttää ihmisen perimmäisiä tarpeita, sillä kerskakulutus ja sen edistäminen ovat ympäristön kannalta tuhoisia. Nykyään trendikäs kulutuskeskeinen elämäntapa ja materiaalsen menestyksen malli, on maapallon resurssien kannalta kestäväntöntä. Haluaisin että ihmiset heräisivät huomaamaan, ettei kaikkea tarvitse välttämättä ostaa uutena. Se, ettei mallistoni huuda ekologisuuttaan voisi saada sellaisetkin ihmiset lähestymään sitä, jotka normaalisti vieroksuvat kierrätystuotteita.

Vaateen valmistuksen menetelmän analysointi sai minut pohtimaan tuotteen elinkaarta. Tuotteeni ovat uniikkeja yksittäiskappaleita, ja vaateen lopullinen muoto ratkeaa saatavan materiaalin mukaan. Suunnittelussa ja valmistuksessa pyrin laadukkaaseen lopputulokseen. Jos jatkan tuotteiden suunnittelua tulevaisuudessa, aion käyttää valmistukseen ammattiompelijaa, jotta laatu olisi taattua.

Estetiikka-käsitteen näen mallistoni kohdalla siten, että tuote-estetiikka syntyy graafisista ja minimalistisista linjoista, vähemmän on enemmän. Materiaalien valinta vaikuttaa paljon esteettisen lopputuloksen saamiseksi. Pelkistetyssä tyyliässä muodot ja vaatteiden tai asusteiden struktuuri näyttelee pääosaa.

Assosiaatiossa on kyse siitä, mitä ajatuksia tuote katsojan mielessä herättää. Luotan siihen, että ihmiset joilla on samanlainen arvomaailma kuin minulla, tajuavat tuotteiden "viestin". Unelmatilanne olisi, jos olen edes yhden ihmisen mielestä onnistunut luomaan jotain sellaista, mitä hänen mielestään nykyisiltä markkinoilta puuttuu.

Mielestäni tuotteeni heijastaa muotokieleltään ja värimaailmaltaan tätä aikaa ja kulttuuria, missä se on luotu. Tietyt ajattomuuden peruspilarit on hyvä säilyttää mielessä, suunnitteli sitten mitä tuotteita tahansa, etenkin ekologiselta kannalta.

3 AIHEEN KÄSITTELY

Kierrätysmateriaaleista on tehty useita opinnäytetöitä, mutta aihe on edelleenkin hyvin ajankohtainen. Olen aina ollut kiinnostunut eettisyydestä ja ekologisista arvoista. Haluan tuoda oman näkemykseni esiin, miten trendikkäitä tuotteita pystyy valmistamaan myös vanhasta materiaalista, eikä aina tarvitse ostaa uutta. Nyt on mahdollisuus tutustua perin pohjin aiheen käsittelyyn opinnäytetyön muodossa.

3.1 Kierrätysmateriaalien käyttö

Mielestäni Suomen markkinoille tarvittaisiin lisää yrityksiä, jotka valmistavat trendikkäitä vaatteita ja asusteita kierrätysmateriaaleista, sillä vaatteet ja muut tekstiilit muodostavat suuren osan kulutustarvikkeistamme. Nopeasti vaihtuva muoti on vaikuttanut kulutuksen lisääntymiseen. Nopeasti muuttuva muoti kasvattaa kysyntää koska kuluttaja joutuu hylkäämään pois muodista menneen vaatteen, vaikka se olisi vielä muuten hyvä. Vaatteen sosiaalinen tärkeys tekee siitä hyvän myynti- ja kulutusartikkelin, ja yhä tiheämmin muuttuvien muotien avulla teollisuus sanelee kulutuksen määrän ja laadun. Muodin aiheuttama liikkakulutus onkin teollistuneiden länsimaiden ongelma. (Paakkunainen 1995,9.)

Vaikka emme suunnittelijoina voi vaikuttaa siihen mitä tuotteita kuluttajat ostavat, voimme muuttaa tuotteiden valmistustapaa, valmistusmateriaaleja ja vaikuttaa siihen mitä niille tapahtuu ”viimeisen käyttöpäivän” jälkeen. Toisaalta halu tehdä ympäristöä säästävää muotia ja oikeasti valmistaa sitä, ovat kaksi täysin eri asiaa. Vaikka suunnittelija olisi kuinka pätevä ja tietoinen ympäristöasioista, hän kohtaa silti todellisen haasteen yrittäessään yhdistää kustannukset, tiukat aikataulut ja asiakkaiden vaatimukset ekologisiin arvoihin. Nämä vaikeudet kohtaa varsinkin nuori, juuri koulusta valmistunut suunnittelija (Poole 2006). Itse koin ongelmaksi oikeanlaisen kierrätysmateriaalin löytymisen ja puutteelliset kaavoitustaitoni, jotka tosin tiesinkin ennen kuin projektiin ryhdyin. Halu tehdä kierrätysmuotia oli kuitenkin niin kova, että pysyin aiheessani.

Outsapop-blogia pitävän, kierrätykseen ja vaatteiden kustomointiin erikoistuneen Outi Pyyn mukaan Suomessa kierrätysmuoti mielletään valitettavasti vielä monin

paikoin "kahvipussi-muodiksi" tai tylsäksi amatöörien harrasteluksi. "Luulen että tähänkin on onneksi tulossa muutos lähivuosina kun uskottava ekomuoti saa lisää palstatilaa maamme mediassa ja tätä kautta massojen huomion ja hyväksynnän. Kun alalle saadaan enemmän kierrätysmateriaaleihin keskittyneitä ammattisuunnittelijoita, kierrätysmuodista tulee kierrätysdesignia, joka taas kannustaa enemmän ihmisiä käyttämään kierrätysmuotia ja harrastamaan sitä. (Pyy 2010.)

3.2 Vaatteen käyttöiän pidennys

Halusin valmistaa tuotteet kierrätysmateriaaleista, sillä nykyään vallalla oleva halpa ja nopeasti vaihtuva muoti on ekologisesti kestänytöntä eikä voi jatkua loputtomasti. Kertakäyttöinen on kiertoilmaus tuotteille, jotka valmistetaan joukoittain halvoista materiaaleista ja heitetään välittömästi käytön jälkeen pois, tästä syntyy järjettömät määrät kaatopaikkajätettä. Kertakäyttötuotteilla ei ole mitään arvoa nyky-yhteiskunnassa, ja valitettavasti tämä käsite koskee nopeasti vaihtuvan muodin takia myös halpoja vaatteita.

Merkit kuitenkin näyttävät, että tämä ajatusmalli on vähitellen tulossa tiensä päähän, vaatehuoneet ovat jatkuvasti ääri rajoillaan tuotannon takia. Suora kontrasti nopeaan, halpaan "kertakäyttö" muotiin on käsite Slow fashion, joka tarkoittaa suunnittelua pitkäaikaiseen käyttöön, älykkäitä ja innovatiivisia materiaalivalintoja vähäisillä päästöillä ja hukkamateriaalilla. Suunnittelussa päällimmäisinä arvoina ovat esteettiset ja toiminnalliset arvot sekä tuotteen elinkaariajattelu. (Black 2008, 18).

1 hyvä materiaali + 1 hyvä väri + 1 hyvä idea = ajaton tuote

(Nuutinen 2004, 180).

Yhä useammat valmistajat kiinnittävät huomiota kestävän kehityksen periaatteisiin esimerkiksi suosimalla ekologisesti viljeltyä puuvillaa materiaaleissaan. Kuluttajan näkökulmasta kaikkein ekologisinta on suosia kotimaisia valmistajia ja ostaa harkitusti sellaisia vaatteita, joita tietää käyttävänsä pitkään. (Krenn 2010.)

3.3 Käsitteet

Slow-fashion: suunnittelua pitkäaikaiseen käyttöön, älykkäitä ja innovatiivisia materiaalivalintoja vähäisillä päästöillä ja hukkamateriaalilla.

Zero Waste: Mark Liun kehittämä, urauurtava suunnittelutapa, jolla palaakaan kankaasta ei jää käyttämättä.

Trashion: yhdistelmä sanoista "trash" ja "fashion", tarkoittaa itse, ainakin osittain vanhoista materiaaleista tehtyjä koruja, muotia ja esineitä.

DIY: "do it yourself" tarkoittaa tapaa tehdä jokin asia tai tuote itse, ilman ammattilaisen apua, omaa luovuutta hyväksi käyttäen.

3.4 Zero Waste

Halusin omassa mallistossani käyttää materiaalin mahdollisimman tehokkaasti, ettei sitä menisi hukkaan. Valmistin ylijäämäpaloista asusteita, jolloin suurin osa materiaalista tuli tehokkaasti käytettyä. Tuotannossa jätemäärän leikkaaminen laskee kustannuksia. Käyttämällä materiaali kokonaan säästetään materiaalikustannuksissa ja jätteenkäsittelykustannuksissa, selittää Turun Ammattikorkeakoulun liiketalouden lehtori Jukka Rantala. (Harju 2008.) Leikattaessa yhtä vaatetta kankaasta, noin 15 prosenttia materiaalista menee kaatopaikalle, paremmassa tapauksessa patjan tai sohvan täytteeksi. Mark Liun ja Caroline Prieben orastava "nollajätteen" suunnitteluliike Zero Waste kehitteli suunnittelutavan, jolla palaakaan kankaasta ei jää käyttämättä. Kangaspalat on leikattu kuin kuviosahalla, ja yhdistetty, jolloin jokainen positiivinen pala täyttää yhden negatiivisen palan, luoden yhtenäisen pinnan. (House 2009.)

Mark Liu on lontoolainen muoti- ja tekstiilisuunnittelija joka on valmistunut arvostetusta Saint Martin's Collegesta. Hän työskenteli aikaisemmin Alexander McQueenilla, Ghostilla ja Miss Selfridgellä, kunnes perusti omaa nimeään kantavan, innovatiivisen tuotemerkin. Hän lanseerasi Lontoon Muotiviikoilla 2007

kyseisen vallankumouksellisen kankaan leikkaustekniikan ja on siitä lähtien ollut yksi johtavista ekomuodin suunnannäyttäjistä. (Mark Liu.)

KUVA 2. Mekko Mark Liun mallistosta.

3.5 Ekomuodin historiaa

Ensimmäinen eko- fashionliikkeen ruumiillistuma oli hippivallankumous 1970-luvun puolivälissä, jolloin sitä voitiin pitää enemmänkin "anti- muodin asenteena". Liike leimautui vetäytymällä valtavirran kaupallisesta toiminnasta ja perusti vaihtoehtoisia elämäntapoja tehden kotitekoisten ja käsityönä valmistettujen kankaiden ja vaatteiden käytöstä tavallista. Toinen ekologisen muodin aalto esiintyi enemmän kaupallisena, 1990- luvulla, jonka johtajista yksi oli Yhdysvaltalainen Esprit , San Franciscossa vuonna 1960 perustettu yhtiö. Esprit julkaisi Lynda Grosen suunnitteleman ECollectionin vuonna 1994. (Black 2008, 22–23.)

Kierrättäminen yhdistettiin pitkään köyhyyteen ja pulaan. Ihmisten mielikuvissa kierrätetty tuote oli useimmiten nuhuinen ja kulunut. Onneksemme suhtautuminen kierrättämiseen on viime vuosina muuttunut. Tekstiili- ja vaatetusalan kestävä kehitys Suomessa on ottanut aino harppauksen eteenpäin. Samalla kun massamarkkinat

ovat pyörineet ulkomaisen halpatuotannon varassa ja tekstiilien heikentynyt laatu on tullut tutuksi tavalliselle kuluttajalle, on tarjolle ilmestynyt uusia vaihtoehtoisia tuotteita. Uusia kierrätysmateriaaleja hyödyntäviä toimijoita on tullut esiin ja myös massakulutusketjut ovat esitelleet uusia ympäristömyötäisiä vaatemallistoja. Ympäristömyötäisyyttä on ryhdytty myymään arkipäivän luksuksena muillekin kuin perinteisille ympäristöihmisille. (Räsänen 2007,43.)

3.6 Muotitrendien kehitys

Noin kuusi ja puoli sataa vuotta sitten alkunsa saanut muoti voidaan tunnistaa loputtoman metamorfoosin ja tuhlaamisen systeeminä. Siitä alkaen muutokset eivät enää olleet sattumanvaraisia ja harvinaisia, vaan seurasivat toisiaan useammin, näkyvämmiin ja keinotekoisemmin. (Lipovetsky 1994, 15, 18–19.)

Niin sanotun länsimaisen muodin alkukohta historiassa sijoitetaan keskiajan lopulla alkaneeseen kauppia- ja liikemiesluokan kukoistuskauteen Euroopassa (Koskennurmi-Sivonen 2009).

Lisäksi kaupungistuminen ja yhteiskuntien demokratisoituminen ovat lisänneet muodin saatavuutta ja kiihdyttäneet sen muutosnopeutta (Brockmann 1965, 31).

Sosiaaliset trendit, kuten muotiteollisuuden kehittämät virtaukset, dominoivat ja muuttavat mieltymyksiämme vuodesta toiseen. Muotiteollisuudessa trendiä muutetaan tarkoituksenmukaisesti joka vuosi ja viime vuonna tehdyt ostokset vanhennetaan uusien tuotteiden avulla nopeasti. Tämä tietysti on mainio kaupallinen toimintamuoto (Kettunen 2000, 19). Tuotteen kestävyys ei tarkoita vain fyysistä pitkäikäisyyttä, vaan myös sen kulttuurista kestävyttä. Ekologisesta näkökulmasta tuotteen nopea visuaalinen kuluminen on haitallista (Kettunen 2000, 20).

Uskon kuitenkin että yhteiskunta tulee jatkuvasti enemmän tietoiseksi kestävästä kehityksestä, ja tuotteen elinkaarta tullaan ajattelemaan pidemmällä tähtäimellä. Kertakäyttövaatteiden valmistus ei voi jatkua ikuisesti, ja tuskimpa monikaan haluaa sellaisia, niiden laadunkaan takia ostaa.

Yksinkertaisimmillaan muoti määritellään tyyliksi tai tyyleiksi, jotka ovat kaikkein suosituimpia tietyssä aikana (Brannon 2000, 4). Laajasti tarkastellen muoti on kollektiivinen kulutustavara-, käyttäytymis- tai pukeutumistyyli, jonka tietty joukko kuluttajia omaksuu väliaikaisesti ja jota pidetään sosiaalisesti soveliaana tietyssä aikana ja tietyssä tilanteessa (Kawamura 2004, 5; Sproles & Burns 1994, 2-4). Muodin muutosta voidaan tarkastella jatkuvasti muuttuvien tuotteiden virtana. Tuotteiden elinaika on lyhyt, ja ne syrjäyttävät edeltäjänsä usein jollakin muulla perusteella kuin paremmuudella (Sproles 1979, 8).

Pintamuoti on usein sesonkia lyhytkestoisempi muotihullutus (Frings 1982, 48; Greenwood & Murphy 1978, 56). Se on vallitsevaa muotia kärjistävä, yhtäkkiä pinnalle nouseva, pieneen kuluttajaryhmään vaikuttava ja äkkiä, usein lopullisesti katoava hullutus. Massamuoti on laajasti hyväksyttyä, yleisen maun mukaista muotia, josta on karsittu vaatteiden hintaa lisäävät monimutkaiset yksityiskohdat tai taidokas käsityön jälki (Sproles & Burns 1994, 13). Huippumuoti on kallista, usein avantgardistista ja innovatiivista muotia. Usein sillä viitataan kuuluisien muotisuunnittelijoiden luomiin valmisvaatekokoelmiin, joita myydään loisteliaissa muotiliikkeissä (Sproles & Burns 1994, 13).

Klassikot ovat tyylejä, jotka pysyvät pitkään hyvän maun mukaisina ja jotka eivät koskaan kokonaan katoa suosiosta (Sproles & Burns 1994, 13). Klassikkovaatteita luonnehditaan suunnittelultaan yksinkertaisiksi, mistä syystä ne eivät helposti muutu vanhanaikaisiksi. Klassikkovaatteet voidaan nähdä kompromisseina, jossa tyylipiirteet ovat harmonisia ja mittasuhteet tasapainoisia (Easey 1995, 110).

Suunnitellessani mahdollisimman ajatonta mallistoa, pyrin edellä mainittuun yksinkertaiseen muotoon. Halusin tuotteista trendikkäitä, mutta myös pitkäikäisiä, joten ratkaisuna oli hillitty muotokieli, vähäiset, tarkkaan harkitut yksityiskohdat ja hillitty, graafinen värimaailma. Vaikka mallit ovat yksinkertaisia, pyrin silti saamaan jokaiseen tuotteeseen jonkin mielenkiintoisen yksityiskohdan.

3. 7 Blogit

Oma ideani vanhoista materiaaleista uudelleen muokatuiksi tuotteiksi, lähti blogimaailmasta, joten olisi luonnollista myös itse perustaa sellainen. Uskon että blogi olisi näin alussa helppo ja edullinen tapa tuoda omia tuotteita ja ajatuksia esille, sekä lisäksi monenlaisia ihmisiä tavoittava media. Laittaisın sivustolle opinnäytetyöprojekti kuvani ja jatkossa kuvia uusista valmistamistani tuotteista. Mallistoni perimmäinen idea on herättää keskustelua nykyajan kertakäyttökulttuurista. Blogimaailma aktiivisena keskustelufoorumina voisi olla oikea paikka tuoda ajatuksiani esiin ja herättää keskustelua aiheesta.

”Blogit muodostavat mahdollisuuden demokraattiseen ja riippumattomaan mediaan, jonka nopeus ylittää nykyisellään lähes kaiken muun median” (Sedergren 2010).

Blogin määritelmä on yksinkertainen. Blogi on saitti, jota päivitetään säännöllisesti siten, että uusi materiaali sijoitetaan sivun ylälaitaan. Ensimmäiset weblogit olivat oikeastaan linkkilistoja. Ne sisälsivät vaihtelevassa määrin linkkejä, kommentaareja, henkilökohtaisia ajatuksia ja esseitä. Ennen näiden palvelujen syntyä weblogeja saivat pystyyn oikeasta vain ne, jotka osasivat rakentaa saitin. (Sedergren 2010.)

3.7.1 Trashion

Blogimaailmassa tunnettu termi ”trashion” kuvaa myös omaa tuotteiden valmistustapaani. Trashion (yhdistelmä sanoista ”trash” ja ”fashion”), tarkoittaa itse, vanhoista materiaaleista tehtyjä koruja, muotia ja esineitä. Termi luotiin ensimmäisen kerran Uudessa-Seelannissa vuonna 2004 ja tuli viralliseen käyttöön 2005. Termi on nyt laajalti käytössä luovissa piireissä, kuvaamaan tuotetta joka on valmistettu ainakin osittain käytetystä materiaalista. (Wikipedia.)

Trashion on ideologia, jossa muodin valmistuksen kaikki kolme osaa tukevat kestävän kehityksen periaatteita, mikä tekee siitä yhden ekologisimmista tavoista kuluttaa muotia. Materiaalit ovat suurimmalta osalta kierrätettyjä, jolloin tarve uuden materiaalin ja tarvikkeiston ostamiselle ja tuottamiselle on mahdollisimman pieni.

Tuotantovaiheiden ekologisuus ja työvoiman eettisyys on kunnossa kun kuluttaja valmistaa tai kustomoi tuotteen kokonaan itse. Kustomoimalla saa tehtyä uutta nopeasti ja pienellä vaivalla, jolloin myös nopean muodin kuluttajat ja aloittelevat käsityöläiset pystyvät aloittamaan harrastuksen helposti. Kustomointi on usein huomattavasti halvempaa kuin aina uuden ostaminen joten se on järkevää taloudellisesti ja tuo näin muodin niidenkin ulottuville, joilla on vain vähän rahaa käytettävissään. (Pyy 2010.)

Trashionin yksi piirre on poimia ideoita huippumuodista ja toteuttaa niitä kotona kustomoimalla omia vanhoja vaatteita ja asusteita catwalk-tyyliin kaltaisiksi. Itse tekemisen buumi saa lisää virtaa joka kerta, kun huippumuodista nousee pinnalle trendi, joka on toteutettavissa itse ja joku tekee ja julkaisee siitä tutoriaalin tai ohjeet. (Pyy 2010.)

3.7.2 DIY

DIY "do it yourself" tarkoittaa tapaa tehdä jokin asia tai tuote itse, ilman ammattilaisen apua, omaa luovuutta hyväksi käyttäen. Käsite tuli yleiseen käyttöön vuonna 1950, viitaten ihmisten vapautteen valita kodin asioista itsenäisesti. Viime vuosina DIY- käsitettä on voitu käyttää mm. tietyistä musiikin genreistä/asenteesta puhuttaessa (alternative rock, hardcore punk, indie rock), mutta tässä yhteydessä termi liittyy käsillä tekemiseen, se tarjoaa modernille kuluttajalle vaihtoehdon ratkaista tarve, valmistamalla persoonallinen tuote itse. (Wikipedia.)

3.8 Kierrätysmateriaaleja käyttäviä yrityksiä

Noir

Noir on tanskalainen vaatemerkki, joka pyrkii tuottamaan mallistonsa mahdollisimman ekologisesti ja eettisesti. Noir haluaa tehdä oman osansa laajentaakseen luomupuuvillan markkinoita: Noirin yhteyteen on perustettu yritys nimeltä Illuminati II, jonka tarkoituksena on tuottaa Reilun kaupan luomupuuvillaa

Ugandasta, ja jälleenmyydä sitä muille vaatemerkeille. Ensimmäiset kankaat tulivat markkinoille 2009. BLACK NOIR on yrityksen mallisto ekologisia arvoja kannattavalle nuorelle naiselle, jonka asenteessa on rock 'n' rollia. (Noir.)

KUVA 3. Noir

Minna Hepburn

Lontoossa asuva suomalainen muotisuunnittelija Minna Hepburn suunnittelee vaatteita orgaanisista, kierrätetyistä ja reilun kaupan materiaaleista, niin pitkälle kuin vain mahdollista. Lontoon muotiviikoilla kaksi kertaa esillä olleen Minnan vaatteissa kierrätys on toteutettu kauniisti ja rosoisen romanttisesti. Mallistoissa käytetään esimerkiksi Englannin antiikkiliikkeistä löydettyjä pitsejä ja nappeja. Kankaat ovat joko kierrätettyjä, luomua tai tuotettu Reilun kaupan ehtojen mukaisesti. Jälleenmyyjiä ovat esimerkiksi Harrods, Emily Evans, Anthropology ja Wolf&Badger. (Olivialehti 2009.)

KUVA 4. Minna Hepburn

Reet Aus

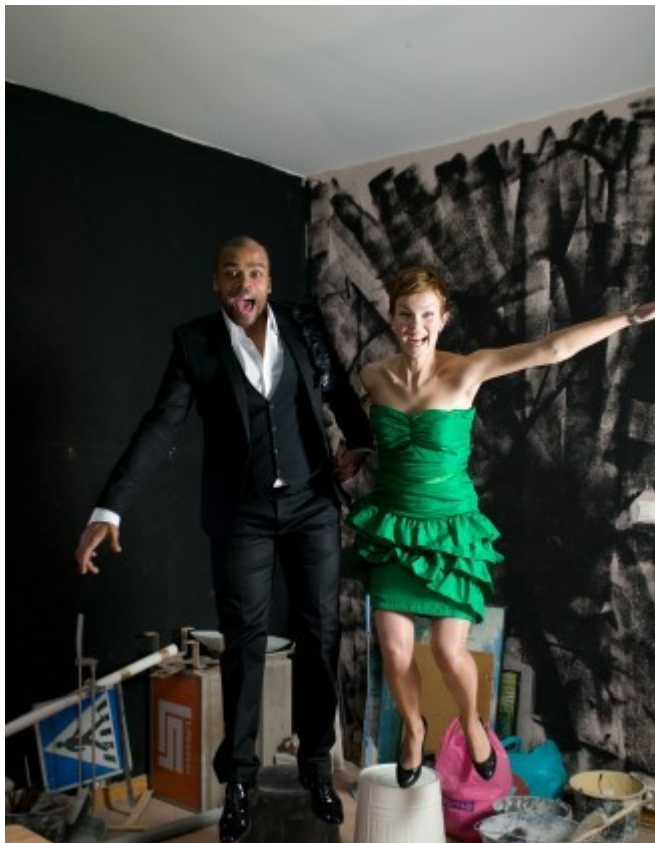
Reet Aus on virolainen vuonna 1974 syntynyt vaatesuunnittelija ja teatteripuvustaja joka käyttää töissään kierrätysmateriaaleja. Hän valmistui Viron Taideakatemiasta muotisuunnittelijaksi vuonna 2002 ja avasi oman studion. Kesällä 2005 hän lanseerasi oman malliston Reet Aus, joka oli valmistettu luonnonmukaisista materiaaleista ja vuonna 2006 Re Use malliston, joka oli valmistettu vanhoista ja massatuotannon ylijäämä vaatteista sekä kankaista. Jälleenmyyjä esimerkiksi Nu Nordic-House of Estonian Design, Beyond 7 New York, The Greendress ja Secco Shop. (Reet Aus.)

KUVA 5. Reet Aus

The Greendress

The Greendress on Jani Toivolan ja Elina Järnefeltin helmikuussa 2009 perustama liike, joka myy kansainvälisiä eettisiä muotibrändejä, Järnefeltin suunnittelemia koruja ja kierrätettyjä designertuotteita. Yritys myös kustomoi asiakkaiden vanhoja vaatteita uusiksi. Yritys perustuu vahvaan brandiin, osaavaan henkilöstöön ja yksilölliseen liikeideaan, joka on uskollinen eettisille arvoilleen. The Greendress myy esimerkiksi Afgaaninaisten koulutusta, asemaa ja työllisyyttä tukevia Afgan hands- tuotteita, ensimmäisenä koko Euroopassa. (The Greendress.)

KUVA 6. The Greendressin omistajat Jani Toivola ja Elina Järnefelt.

Junky Styling

Junky Styling valmistaa vaatteita kierrätysmateriaaleista ja muokkaavat vanhoja vaatteita uusiksi, jokainen vaatekappale on ainutlaatuinen. Ystävykset ja itse oppineet muotisuunnittelijat Annika Sanders ja Kerry Seager perustivat yrityksen 11

vuotta sitten Lontoossa. Yrityksen alkuaikoina he tiesivät niin vähän kaavoituksesta ja ompelusta, että vaatteista tuli sen takia kaikista erilaisia. Nykyään yrityksellä on lukuisia jälleenmyyjiä useissa eri maissa. Annika Sanders ja Kerry Seager julkaisivat vuonna 2009 kirjan ”Junky Styling: Wardrobe Surgery” , menestystarinastaan. (Junky Styling.)

KUVA 7. Junky Styling

Camilla Norrback

Camilla Norrback on Suomalaissyntyinen, tätä nykyä Tukholmassa vaikuttava vaatesuunnittelija, jonka vaatteissa käytetyt materiaalit ja valmistusmenetelmät ovat luontoystävällisiä. Norrbackin lanseeraama ekologinen konsepti on näkynyt hänen mallistoissaan jo useamman vuoden ajan. Ekologisuudesta huolimatta vaateen on kuitenkin näytettävä ja tunnettava luksukselta, josta juontaa Norrbackin käyttämä termi ”ecoluxury”. Materiaaleina on esimerkiksi luomupuuvillaa, käsitellyistä PET-pulloista valmistettua kangasta ja kierrätetyistä autonrenkaista tehdyt kenkien kumipohjat. (Camilla Norrback.)

KUVA 8. Camilla Norrback

3.9 Pelkistetty muotokieli

"Less is more",

(a phrase from the 1855 poem "Andrea del Sarto" by Robert Browning)

Kalliin hinnan ja hankalien valintojen lisäksi vaatteissa on ongelmana muotoilu. Taloussanomien tyyliblogistin Pia Sievisen mukaan valitettavan moni ekodesign-vaate näyttää yhä kirpputorilöydöltä. Esimerkiksi Globe Hopen, Plan B:n ja Seccon värikäs retrotyyli on ristiriidassa ekologiseen ja eettiseen ajatteluun liittyvän ajattomuuden tavoitteen kanssa. "Kauniita, yksinkertaisia käyttövaatteita mallistoista ei löydy ja se on este monen merkin kasvulle ja kehittymiselle. Tosin poikkeuksiakin on, kuten ruotsalainen, suomalaissyntyinen Camilla Norrback." (Vihreälanka 2009.)

Vaatteen ja asusteen pelkistetty muoto tekee siitä helposti yhdisteltävän ja pidempi ikäisen tuotteen. Yksinkertainen muotoilu tuo materiaalin ja kontrastit kauniisti esiin. Ennen teollisen tuotannon alkamista käsityönä tehtyjen esineiden monimutkainen koristelu oli kallista ja siten vain varakkaiden ulottuvilla. Teollistuminen mahdollisti koristelun halvoissakin esineissä, jolloin koristeiden antama lisäarvo katosi (Lack & Wilson 2008, 128-129.)

Eräs muotoilijoiden suosima tyyli tuotteissa ja sisustuksessa on minimalismi. Yksinkertaisuuteen pyrkivän muodon taustalla on hahmopsykologian lait: kun tuote on symmetrinen, sen linjat ovat puhtaat ja muoto pohjautuu yksinkertaisiin geometrisiin muotoihin, se on useimpien ihmisten mielestä viehättävä (Lack & Wilson 2008, 128-129.)

Minimalistinen taide syntyi Yhdysvalloissa 1960- luvun puolivälissä. Suuntaus alkoi suunniteltaessa kolmiulotteisia esineitä, joissa pyrittiin yksinkertaisuuteen ja selkeyteen. Minimalismi muistuttaa konstruktivismia siinä, että taide pitäisi tehdä nykyaikaisista, teollisista materiaaleista. Minimalistit tekivät teokset tyypillisesti hyvin yksinkertaisista geometrisista hahmoista, kuutioista ja neliöistä. Useat minimalistiset teokset tutkivat materiaaliensa ominaisuuksia (Lack & Wilson 2008, 128-129.)

3.10 Monikäyttövaate

Monikäyttövaate tarkoittaa yhtä vaatekappaletta, jota voidaan pitää parilla tai jopa kymmenillä eri tavoilla puettuna. Muunneltavuus vaatteeseen saadaan kekseliäillä leikkauksilla ja erilaisilla kiinnitysmenetelmillä, kuten esimerkiksi hakasilla, nauhoilla tai napeilla. Vaatteen tai asusteen muunneltavuus lisää sen käyttöikää ja on siksi myös ekologista. Monikäyttövaatteen hankkiminen säästää myös kuluttajan kukkaroa, sillä yhdestä vaatteesta syntyy muuntelemalla monta.

Ajatus monikäyttövaatteesta lähti kiinnostuksestani geometrisiin, kolmiulotteisiin muotoihin ja muotoiluun. Mietin miten vaatteen tai asusteen rakennetta saisi

yksinkertaisesti muutettua yhdestä toiseksi, mielialan ja käyttötarpeen mukaan. Halusin pelkistettyihin asuihin jonkun mielenkiintoisen yksityiskohdan ja katseenkiinnittäjän, joten päädyin nappeihin sekä painonappehin, joiden avulla tuotteita voi muokata erilaisiksi.

Sveta Planmanin Jolier ONE -monikäyttövaatetta voidaan käyttää toppina, hameena, boleronä, tunikana, laukkuna ja monena muuna vaatteena, joka 56 eri tavalla puettuna. Tuote on yhdenkoon, eikä sitä valmistettaessa synny hukkamateriaalia. Suomalainen muotisuunnittelija Sveta Planman perusti vuonna 2008 Helsingissä Jolier ja Jolier -ONE tuotemerkin. Venäjällä syntynyt Planman opiskeli muotia ja designia kymmenen vuotta neljässä eri koulussa Suomessa ja Italiassa. Planmanin perusarvoja suunnittelussa ovat naisellisuus, innovatiivisuus ja kestävä suunnittelu. Tuotteet valmistetaan Suomessa ja Virossa korkein laatuvaatimuksin. (Jolier).

KUVA 9. Oikealla Sveta Planmanin Jolier One- monikäyttövaate

4 USED TO BE...- IDEAMALLISTON SYNTYMINEN

Mallisto syntyi vastalauseena kertakäyttökulttuuria vastaan. Halusin herättää ajatuksia siitä, miten hylättyjä ja kertaalleen käytettyjä materiaaleja on mahdollista työstää uudelleen, luomalla trendikkäitä tuotteita. Trendien nopea vaihtuvuus, ja näin ollen uusien vaatteiden jatkuva teollinen valmistus kuormittavat luontoa koko ajan enemmän ja enemmän.

4.1 Tuotemerkin suunnittelu ja tuotteen imago

Anttilan mukaan luonnos tai piirros voi olla vaatimatonta, mikäli sitä tarvitaan vain omaan käyttöön. Luonnostelu on eräänlaista keskustelua kuvan ja piirtäjän välillä. (Anttila 1992,135.) Vaikka käsityöläinen työskentelisi yksikseenkin, hän tarvitsee jotain mistä aloittaa. Monesti orientoivia mielikuvia kuvaavat parhaiten paperien nurkassa olevat pienet suttupiirustukset ja suunnitelmat. (Anttila 1992,143.)

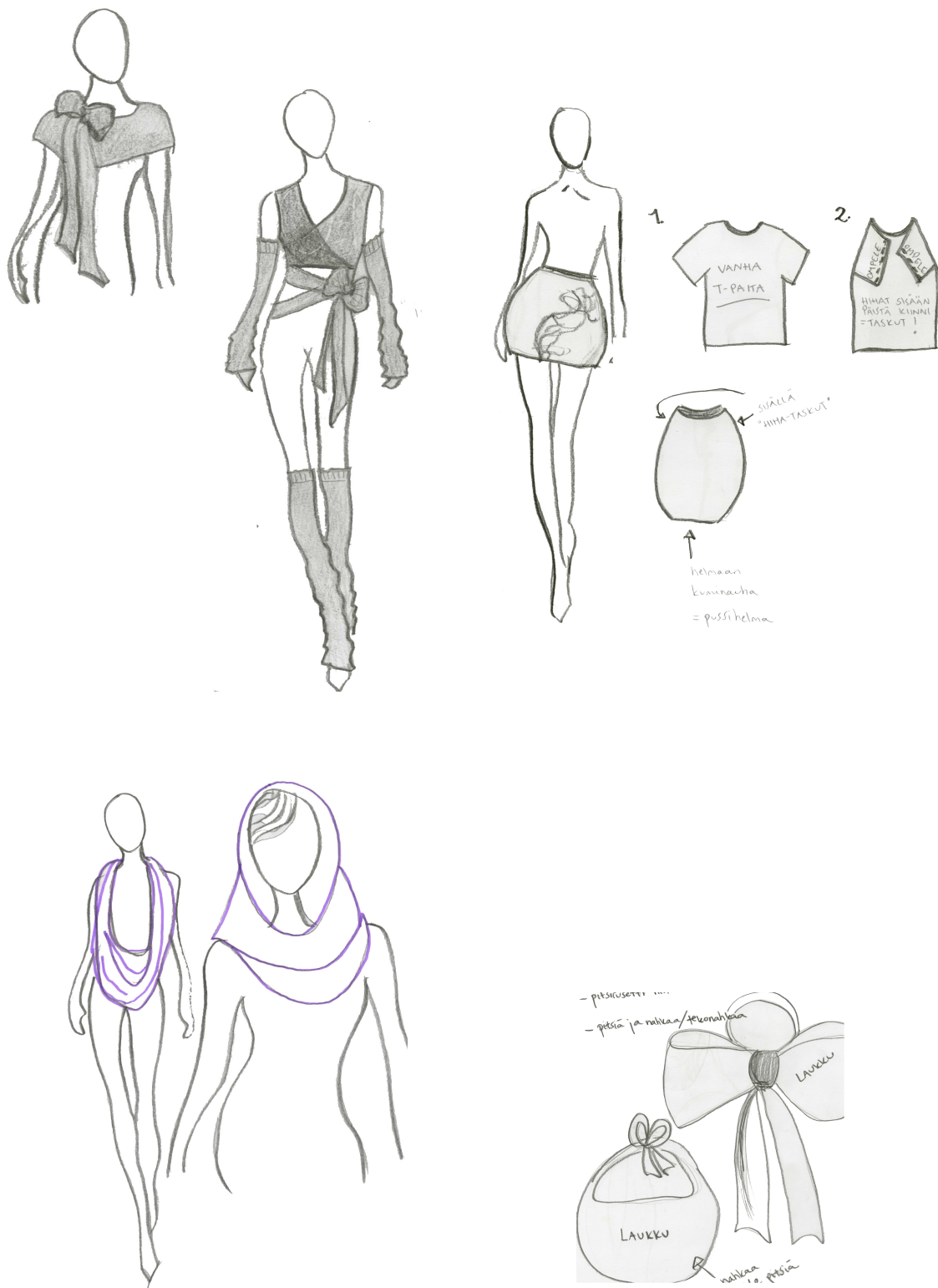
Lähdin suunnittelemaan mallistoa tekemällä luonnoksia paperille, osan luonnoksista otin jatkokäsittelyyn ja muokkasin niistä lopulliset versiot. Kuitenkin valmistusmateriaali ratkaisi aika paljon, mitä malleja pystyi valmistamaan ja mitä ei. Jouduin tekemään aika paljon kompromisseja haluamieni lopullisten tuotteiden kanssa, koska materiaalia ei vaan yksinkertaisesti löytynyt tarpeeksi isoja yhtenäisiä paloja tai kangaslaadut olivat erilaisia keskenään. Tuotteen lopullisen muodon pystyi näkemään vasta kierrätysmateriaalia työstäessä, ja lopulliset tuotteeni muokkaantuivatkin materiaalin ehdoilla. Pyrin käyttämään myös hukkapalat tehokkaasti hyväkseni, ja tein niistä erilaisia pieniä asusteita.

4.1.1 Urban, kaupunkilaisuus

Used to be... on trendikkään, graafisia linjoja rakastavan city-ihmisen mallisto. Värit, muodot ja tunnelma ovat saaneet innoituksen suurkaupungin vilinästä, korkealle kohoavista taloista ja savupiipuista sekä harmaista teräs-, ja betonielementeistä.

KUVA 10. Luonnoksia.

KUVA 11. Luonnoksia.

jätteeksi. Halusin kokeilla mallistossa monikäyttötuote- ideaa, koska mielestäni se, että tuotetta voidaan käyttää muutamalla eri tavalla, lisää osaltaan tuotteen käyttöikä.

4.3 Materiaalin hankinta

Hyvän ja laadukkaan materiaalin löytäminen oli suhteellisen vaikeaa, koska huonolaatuista ja nyppyyntynyttä materiaalia ei kannata jatko työstää. Todella monissa kirpputorivaatteissa oli jo valmiiksi kulunut pinta tai tahroja. Ostin hyvälaatuisia materiaaleja ja joitain mistä saattoi käyttää hyvässä kunnossa olevia osia. Hankin materiaalit Hämeenlinnan ja pääkaupunkiseudun kirpputoreilta ja kierrätyskeskuksista. Yksittäinen vaatekappale maksoi noin euron kappale, eikä materiaaleihin näin ollen mennyt montakaan kymmentä euroa yhteensä.

Metallinapit löysin Huuto.netistä, osassa tuotteita käytin myös painonappeja koska löytämäni metallinapit loppuivat kesken. Valmistamani tuotteet ovat siis täysin kierrätysmateriaaleista valmistettuja, lukuun ottamatta ompelulankaa, kuminauhaa ja muutamaa painonappia. Toisin sanoen tein kierrätysmateriaalista kaiken joka oli käytännössä mahdollista, painonapit oli pakko laittaa muutamaan tuotteeseen siksi, jotta niitä pystyi yhdistelemään keskenään. Valitsin mallistoon graafisia värejä, mustaa, valkoista ja harmaata sekä yhden sinertävänliilan tuotteen, joka mielestäni sopi kokonaisuuteen, otin printin värimaailman siitä.

KUVA 13. Kierrätysmateriaalit

4.4 Materiaalien valinta

Ongelmia kierrätysmateriaaleissa ovat kulunut pinta sekä ratkenneet saumat. Kankaan laatu ja pesuohjeet on tärkeää selvittää ennen ostamista, huonolaatuista materiaalia on turha jatko työstää. Yritin ostaa sellaisia tuotteita jotka ovat hyvälaatuisia, mutta malliltaan menneet vanhaksi ja joilla en näe sellaisenaan olevan kysyntää. Halusin antaa uuden elämän sellaisille tuotteille, jotka olisivat muuten jääneet kirpputoritangoille roikkumaan. Ostaessa ei-trendikkäitä tuotteita on hintakin tietysti halvempi.

4.4.1 Luonnonkuidut

Valitsin materiaaliksi luonnonkuituja, eli puuvillaa ja villaa niiden pehmeiden ja helppohoitoisuuden takia. Luonnonkuidut tuntuvat sopivan luonnon kiertokulkuajatteluun, koska ne ovat peräisin suoraan luonnosta ja palautettavissa luontoon. Niiden tehotuotanto aiheuttaa kuitenkin huomattavia ympäristöongelmia. Luonnonkuituisille tuotteille tehdään yleisesti erilaisia viimeistelyjä. Käsittelyillä pyritään parantamaan materiaalien joitakin ominaisuuksia, mutta viimeistelyistä saattaa koitua haittoja ympäristöön.

Puuvilla, pellava, villa ja silkki ovat tekstiiliteollisuuden käyttämiä meille tuttuja luonnonkuituja. Mikään niistä ei ole kuitenkaan ympäristön kannalta harmiton. Kestävän kehityksen kaikki osa-alueet huomioon ottava luonnonkuitutuotanto onnistuu parhaiten alueilla, joiden luonnonolosuhteet ovat tuotannolle suotuisia. Luontaisesti sopivissa oloissa on mahdollista välttyä keinokastelulta ja muilta ympäristöä rasittavilta toimenpiteiltä. (Vihreäkonsti.)

4.4.2 Neule

Valitsin mallistoni päämateriaaliksi neuleen, koska sitä pystyy muokkaamaan lukemattomilla eri tavoilla uudelleen. Vanhoja neuleita oli myös kirpputorit pullollaan, joten materiaalin etsiminen ei ollut vaikeaa. Olin yllättynyt siitä miten hyvälaatuisia neuleita oli tarjolla, ongelmia tuotti taas ainoastaan oikeiden värien sekä yksittäisten tarpeeksi suurien kangaspintojen löytäminen. Valitsin neulemateriaaleiksi puuvillan ja villan, koska tekokuituneuleet olivat niin kuluneita ja nyppyyntyneitä.

4.4.3 Puuvillaneulos

Kirpputorit ovat täynnä vanhoja t-paitoja, jotka eivät mene kaupaksi esimerkiksi ison printin takia. Keksinkin että näistä paidoista on mahdollista käyttää yksivärinen osa esimerkiksi tuotteen resoriksi. Puuvillaneulos on miellyttävä materiaali ja hyvälaatuisena kestää käytössä, joten se soveltuu erittäin hyvin uudelleen muokattavaksi.

4.4.4 Nahka

Punnitsin pitkään vaihtoehtoa käyttää tekonahkaa, eläinten oikeuksien takia, mutta päädyin siihen lopputulokseen että kierrätysnahan käyttö on huomattavasti ekologisempi vaihtoehto. Uutena en nahkaa koskaan ostaisi, sillä kysyntä kasvattaa tarjontaa.

Joidenkin mielestä eläimen nahan käyttö yhtään mihinkään tarkoitukseen on eettisesti väärin – olivat eläinten olot hyvät tai huonot. Tällöin vaihtoehdoksi jää tekonahka, mutta laaduissa on suuria eroja. Nykypäivänä osataan tehdä myös laadukasta tekonahkaa, mutta se on vielä kiven alla. (Nurmi 2009.)

Öljynjalostaminen vie paljon energiaa ja saastuttaa ympäristöä. Suuri osa tekonahasta tehdään maissa, joissa ei ole takeita ympäristöystävällisestä tuotannosta. Tekonahan valmistukseen on kehitteillä ekologisempiakin

vaihtoehtoja, jolloin siitä saadaan pitkäikäistä ja laadukasta, ja se on tuotettu käyttäen vähemmän energiaa ja aiheuttaen vähemmän päästöjä. (Nurmi 2009.)

Nahka on ekologinen vaihtoehto sen pitkäikäisyyden tähden. Hyvin tehdyt, laadukkaasta nahasta valmistetut kengät tai laukku kestävät huomattavasti kauemmin kuin vastaava tekonahasta tehty.

Jos päätyy valitsemaan oikean nahan tekonahan sijaan, kannattaa valita sellainen eläin, josta on hyödynnetty muukin osa kuin nahka. Tällaisia ovat mm. lehmä, lammis ja poro, joita kasvatetaan etupäässä maidon ja lihan takia. Toisaalta voidaan ajatella, että mitä enemmän nahalle on kysyntää, sitä enemmän myös karjaa kasvatetaan. Osti kuluttaja sitten nahkakengät tai naudanlihaa, yhtä lailla tukee karjateollisuutta. (Nurmi 2009.)

4.4.5 Napit

Mietin erilaisia kiinnitystekniikoita muunneltaviin asukokonaisuuksiin ja painonapit osoittautuivat parhaaksi vaihtoehdoksi. Alanappeihin ja ylänappeihin pystyy kiinnittämään minkä tuotteen alanapin ja ylänapin tahansa. Näin on mahdollista kiinnittää vöitä ja henkseleitä mielensä mukaan toisiinsa sekä mekkoihin kiinni. BrickWall Bag- laukun keskivaiheilla ja hihnoissa olevat painonapit mahdollistavat laukun ”käärimisen” ja kiinnittämisen pikkulaukuksi. Erilaisia hihnoja on myös mahdollista kiinnittää nappien avulla tuotteisiin mielin määrin. Halusin käyttää kierrätysteeman takia myös tavallisia nappeja, ja löysinkin Huuto.netistä 30 kappaletta vanhoja Teijon Nappitehtaan valmistamia metallinappeja.

5 VALMISTUS

Valmistin suurimman osan tuotteista kuosittelemalla ne nuken päälle. Kaavojen teko oli mahdotonta, koska muokkasin tuotteet vanhoista vaatteista, käyttäen osittain niiden alkuperäisiä saumaratkaisuja hyväksi.

5.1 Kierrätysmateriaalien esikäsittely

Pesin kaikki materiaalit pesukoneessa 40 asteessa ja otin alkuperäiset pesulaput talteen, jotta voin kiinnittää ne uudelleen muokattuihin tuotteisiin. Tarkastin materiaalien kunnon ja karsin tässä vaiheessa vielä huonon näköiset pois joukosta. Otin selvää mitä materiaaleja voi yhdistellä keskenään ja mitä ei.

5.2 Valmistustekniikat

KUVA 14. Cuttingwind Skirt, Spray Jeans sekä Armseye Sleeves- tuotteet valmistumassa.

Hame on valmistettu vanhasta collegepaidasta, jonka hihoista tuli hameeseen taskut. Vyötärön resorin otin vanhasta trikoopaidasta. Saumuroin osat yhteen ja siirsin

etupuolelle kuvansiirtotekniikalla printin. Ylijääneistä kädentien resoreista tein vielä rusetin taskun päälle.

Farkut on tehty vanhoista isoista housuista, joissa oli muutamia värjäntymiä. Päätin kokeilla kloritevärjäystä, jotta saisin kankaaseen mielenkiintoista pintaa, sekä myös tahrojen peittämiseksi. Levitin valkaisuainetta sienellä ja tiputtelin pisaroita kankaalle, housut onnistuivat todella hyvin. Tummanharmaasta kankaasta tuli esiin violetin ja lilan eri sävyjä vaalentamalla. Halusin tehdä löysän mallisista housuista pillifarkut, leikkasin etu- ja takakappaleet irti toisistaan ja kavensin housujen mallia, huolittelin palat saumurilla ja ompelin ne yhteen.

Kädenlämmittimet syntyivät muokkaamieni neulepaitojen ylimääräisistä hihoista, koska en halunnut heittää mitään hukkaan. Mustassa mallissa on erillinen aukko peukalolle. Käytin joustavassa materiaalissa liimattavaa tukinauhaa apuna, jonka päältä ompelin.

KUVA 15. Zebra Crossing Hoodien kauluksen ja hupun kiinnitystä.

Pitkän neuletakin helmasta otetun palan sommittelua hupuksi ja kaulukseksi. Hupun takareunasta, neuleen alareunaan asti kulkee napit ja napinlävet, napit aukaisemalla hupusta saa kauluksen, jonka voi asetella eri tavoilla. Pitkän neuleliivin helmasta on tehty kaulus/ huppu/ huivi, joka toimii erillään tai napeilla kiinnitettynä liiviin.

KUVA 16. Concrete Element Hoodien kauluksen kiinnitys kokeiluja.

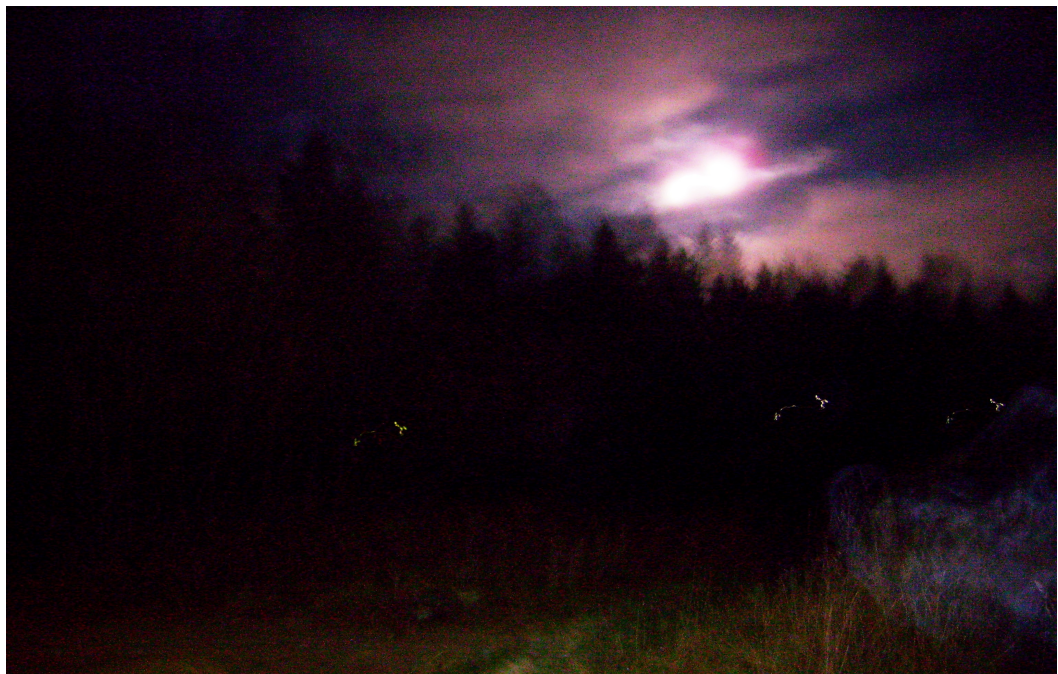
KUVA 17. Strap Up Button Belt ja Strap Up Leather Belt, kiinnityskokeiluja.

KUVA 18. vyön ja henkselien kiinnitystapojen miettimistä.

Ompelin nappikuosiset henkselit/vyöt Tampellan Nappi- kuosisesta verhokapasta. Nappien käytön idea lähti vanhasta niittivyöstä, jossa ”niitit” ovat hopeisia painonappeja. Toiset henkselit/vyöt tein vanhasta nahkatakista.

KUVA 19. Valokuva, josta malliston värimaailma sai ideansa. Kuvattu vanhempieni luona Hämeenlinnassa.

KUVA 20. Printti, siirretty kankaalle kuvansiirtotekniikalla.

Halusin pelkistettyyn mallistoon jonkun pysäyttävän yksityiskohdan, ja suunnittelin printin kuvaamiani valokuvia muokkaamalla. Printissä on käytetty kolmea eri valokuvaa, jotka olen ottanut vanhempieni luona, pyörremyrsky on leikattu nettilähteestä. Idea lähti sadusta Ihmemaa Oz, jossa talo joutuu pyörremyrskyn silmään ja lentää sateenkaaren tuolle puolen. Kuva symbolisoi omaa muutostani maalaisesta kaupunkilaiseksi.

Siirsin kuvan kankaalle kuvansiirtokalvolla. Tämä tekniikka soveltuu puuvilla- ja puuvillasekoitekankaille. Kuvia voidaan siirtää esimerkiksi t-paitoihin, laukkuihin, hattuihin ja huppareihin. Kuva tulostetaan kalvolle normaalilla mustesuihkutulostimella ja kiinnitetään kankaalle silikonipaperin läpi silitysraudalla, käyttäen maksimilämpötilaa. Kuvaa kiinnitetään 12-15 sekunnin ajan, jolloin se siirtyy kankaaseen, ja annetaan jäähtyä huoneenlämpöiseksi. Valmis kangas voidaan pestä maksimissaan 40 asteessa ja silitetään aina nurjalta puolelta.

5.3 Valmistettavat mallit

Kokeilujen kautta päädyin lopulta valmistamaan neulemateriaalista kaksi neulehuppuliiviä (kuvat 26, 27, 28 ja 29), kaksiosaisen neulemekon (kuvat 21, 22 ja 23) sekä kahdet kädenlämmittimet (kuvat 23 ja 29). Puuvillamateriaalista kaksi hametta (kuvat 24, 25 ja 26), farkut (kuvat 27 ja 28), huppuhuivin (kuvat 24, 25 ja 30) ja henkselit (kuvat 22 ja 23). Nahasta kaksi laukua (kuvat 26, 27, 28 ja 29), käsikorun (kuvat 26, 27 ja 28) ja vöitä (kuvat 27, 28 ja 30). Neulemateriaalia oli vaikea käsitellä sen venyvyyden takia ja jouduin käyttämään paljon tukikankaita ja nauhoja. Toisaalta se antoi myös anteeksi pienet virheet mukautuvuutensa takia. Neulemateriaali tuo mallistoon pehmeyttä ja struktuuria. Musta huppuliivi syntyi naisten vanhasta villaliivistä, jonka helmaosasta tein pikkuliiviin napeilla kiinnitettävän irtohupun. Sen saa halutessaan myös putkimalliseksi huiviksi. Valkoinen huppuliivi on tehty naisten valkoisesta neuletakista, jonka helmaosasta tein hupun, jota voi nappien avulla käyttää myös esimerkiksi kauluksena. Neuletakin hihoista toisessa oli tahroja, joten tein toisesta hihasta kädenlämmittimet käytettäväksi huppuliivin kanssa.

Kaksiosainen neulemekko on valmistettu neulepoolopaidasta. Poolokaulus osasta tuli mekon napeilla kiinnitettävä yläosa ja paitaosasta helma. Hihat sisään työnnettyinä muuttuivat taskuiksi. Hihojen loppuista tein toiset ranteenlämmittimet, peukaloaukoilla varustettuna. Vanhasta lasten collegepaidasta syntyi printtihame, hihat hameen sisään työnnettyinä muuttuivat taskuiksi. Vyötäröresorin otin mustasta trikoopaidasta, valmiiseen hameen etumukseen siirsin printin. Toinen malliston hame on valmistettu vanhasta tuolin päällisestä, leikkasin kaksi suorakaiteen muotoista palaa, jotka rypytyin rypytyslangalla vyötäröosuudesta ja kiinnitin vyötärökaitaleeseen. Kiinnitys toimii kietaisemalla ja naruilla kiinnittämällä. Helmaan laitoin kuminauhan, pussimaisen efektin saamiseksi.

Farkut on tehty vanhoista isoista housuista, joissa oli muutamia värjäntymiä. Päätin kokeilla kloritevärjäystä, jotta saisin kankaaseen mielenkiintoista pintaa, sekä myös tahrojen peittämiseksi. Levitin valkaisuväriä sienellä ja tiputtelin pisaroita kankaalle.

Housut onnistuivat todella hyvin. Tummanharmaasta kankaasta tuli esiin violetin ja lilan eri sävyjä vaalentamalla. Halusin tehdä löysän mallisista housuista pillifarkut, leikkasin etu- ja takakappaleet irti toisistaan ja kavensin housujen mallia. Huolittelin palat saumurilla ja ompelin ne yhteen. Musta huppuhuivi on tehty kirpputorilta löytyneestä trikookankaan palasta. Toisen reunan päästä päähän kiinnitin painonappirivin, jolla tuotetta voi muunnella.

Henkselit on valmistettu Tampellan Nappi -kankaisesta verhokapasta, jota löysin metritolkulla, tähän mallistoon päätin käyttää sitä kuitenkin vain tähän asusteeseen. Nahkatuotteet valmistin miesten vanhasta nahkatakista, sekä naisten vanhasta nahkahameesta. Nahan ompelu oli haastavaa paksujen saumojen takia.

5.4 Viimeistely

Halusin tuotteille viimeistellyn ulkoasun ja mielestäni onnistuin siinä hyvin, tuotteiden määrä olisi tosin voinut olla pienempi, jotta olisin saanut yksittäisestä tuotteesta vieläkin huolitellumman. En kuitenkaan halunnut jättää mitään pois. Säilytin alkuperäisten vaatteiden pesulaput ja kiinnitin ne uusiin tuotteisiin. Valmistin tuotteiden valmiista studiokuvista tuotekansion. Jatkossa jos alan valmistamaan tuotteita myyntiin asti, aion suunnitella ja kiinnittää tuotteisiin myös tuotelaput, joissa on tuotetiedot ja ohjeet millä tavoilla monikäyttövaatetta voi pitää.

6 VALMIS MALLISTO

Tuotteet syntyivät lopulta lähestulkoon täysin kierrätysmateriaaleista, ainoastaan ompelulangat, kuminauha ja muutama painonappi ovat uutena ostettuja. Kuvien tunnelma viestittää hyvin sitä mitä haluan mallistollani kertoa; kierrätyskankaista on mahdollista valmistaa urbaani ja tyylikäs kokonaisuus.

6.1 Neuletuotteet

Mustasta villaisesta neuleliivistä ja Huuto.netin kautta löytyneistä vanhoista napeista valmistettu Concrete Element Hoodie (kuva 28, sivu 49) toimii kolmella eri tavalla. Napit aukaisemalla hupusta saa kauluksen ja halutessaan hupun/kauluksen sen kokonaan irti liivistä. Nimesin tuotteen betonielementtien mukaan. Valkoisesta puuvillaneuletakista valmistettu Zebra Crossing Hoodie (kuva 29, sivu 50) on myös käytettävissä hupparina ja hupusta saa napit avaamalla kauluksen, jota voi pitää ylös napitettuna tai avattuna. Zebra Crossing Hoodien napit ovat myös Huuto.netistä, tuote sai nimensä suojatiestä.

Combine Dress (kuvat 21, 22 ja 23, sivut 42–44) on kaksiosainen mekko, joka on valmistettu vanhasta neulepoolopaidasta, jonka kaulusosasta tein mekon irrotettavan yläosan. Paidan hihat sisään työntämällä sain mekkoon taskut. Struktuurin saamiseksi tein rypytykset rypytyslangalla, sekä helmaan että yläosaan, osat voi irrottaa halutessaan painonapeilla ja painonappeihin kiinnittää irtonaisia vöitä/henkseleitä. Mekon vyötäröllä on vyötärönauha tukemassa ja nappihalkioiden avulla se on helpompi pukea päälle, vetoketjua ei myöskään näin ollen tarvittu ollenkaan. Nimensä mekko sai yhdisteltävyydestään. Armseye Sleeves (kuvat 23 ja 29, sivut 44 ja 50) irtoshihoja syntyi kahdet, mustat ja valkoiset. Toiset tein valkoisen neuletakin jämäpaloista ja toiset mustan neulepoolon hihoista. Rypytykset tuovat eloa pelkistettyyn ulkomuotoon.

6.2 Puuvillaneulostuotteet

Cuttingwind Skirt (kuvat 24 ja 25, sivut 45 ja 46) sai nimensä pyörremyrskyn mukaan. Printti on tulostettu A4:lle kuvansiirtopaperille ja kiinnitetty silitysraudalla silittämällä kankaalle. Mekko on valmistettu lasten mustasta collegepuserosta, hihat sisään työnnettyinä muuttuivat taskuiksi, vyötäröresori on vanhan trikoopaidan helma. Watercolor Skirt (kuva 26, sivu 47) on puuvillaa ja valmistettu vanhasta tuolin päällisestä. Tein mekkoon yksinkertaiset kaavat, joten se oli helppo valmistaa, kietaisurakenteensa ansiosta se sopii monen kokoisille. Pussihelman tein kuminauhakujalla ja kuminauhalla. Värjäsin kankaan valmista kuviota vielä kloritella, käyttäen pensseliä ja pesusientä. Mekko sai nimensä kankaan vesivärimäisestä värityksestä.

Spray Jeans (kuvat 27 ja 28, sivut 48 ja 49) farkut, jotka valmistin isoista housuista pienentämällä ja kloritella värjäämällä, onnistuivat hyvin. Spray -nimi tulee kankaan suihkutetun näköisestä pinnasta ja kaupunkimaisen graffiteista. Mustaa Guard Scarf (kuvat 24, 25 ja 30, sivut 45, 46 ja 51) huivia on mahdollista pitää niin huivina, kuin hupparinakin, painonappien ansiosta. Strap Up Button Belt (kuvat 22 ja 23, sivut 43–44) - henkseli/vyöt ovat Tampellan puuvillaista Nappi- kangasta, joka sopi hyvin tuotteideni teemaan eli nappikiinnitykseen.

6.3 Nahkatuotteet

BrickWall Bag (kuvat 27 ja 28, sivut 48–49) syntyi naisten vanhasta nahkahameesta, neliön muotoisia paloja yhdistelemällä syntyi tiiliskivimäinen pinta. Vuorina on Nappi- kangasta ja laukku pystyy muuntelemaan painonappien avulla. Strap Bag (kuvat 25 ja 28, sivut 47 ja 50), Strap Up Leather Belt (kuvat 27, 28 ja 30, sivut 48–49 ja 51) sekä Armistice Bracelet (kuvat 26, 27 ja 28, sivut 47–49) syntyivät kaikki miesten jättimäisestä nahkatakista, laukku pystyy muuntelemaan keskeltä kulkevien, vedettävien hihnojen avulla. Punnitsin pitkään vaihtoehtoa käyttää tekonahkaa, omien arvojeni takia, mutta tulin siihen lopputulokseen että kierrätetty oikea nahka on kuitenkin ekologisempi ja pitkäikäisempi valinta. Olen tyytyväinen valintaani, koska kierrätysnahastakin valmistetut tuotteet ovat lähes ikuisia.

KUVA 21. Combine Dress

KUVA 22. Combine Dress, Strap Up Button Belt

KUVA 23. Combine Dress, Strap Up Button Belt, Armseye Sleeves

KUVA 24. Guard Scarf, Cuttingwind Skirt

KUVA 25. Guard Scarf, Cuttingwind Skirt

KUVA 26. Concrete Element Hoodie, Watercolor Skirt, Strap Bag, Armistice Bracelet

KUVA 27. Concrete Element Hoodie, Spray Jeans, BrickWall Bag, Armistice Bracelet, Strap Up Leather Belt

KUVA 28. Concrete Element Hoodie, Spray Jeans, BrickWall Bag, Armistice Bracelet, Strap Up Leather Belt

KUVA 29. Zebra Crossing Hoodie, Armseye Sleeves, Strap Bag

KUVA 30. Guard Scarf, Strap Up Leather Belt

7 PALAUTE

Lähetin palautekyselyn sähköpostilla neljään eri yritykseen, joista kahdesta sain palautetta.

- 1) Mitä mieltä olette mallistosta?
- 2) Miten mallisto on mielestänne toteutettu?
- 3) Tuoko mallisto mielestänne mitään uutta kierrätysmateriaalista valmistettujen tuotteiden joukkoon?

Sain palautetta mallistosta Asplund ja Karppanen- yrityksen toimitusjohtaja Meri Karppaselta.

1. Arviointia häiritsee ehkä hieman se, että monet tuotteet ovat mustia/tummia ja kuvattu tummaa taustaa vasten, eivätkä tuotteet pääse kovin hyvin esille. Ylipäättään markkinoinnillisesti ajatellen kuvat ovat hienoja esim. kampanjakuviksi, mutta tuotteista ei oikein ota kovin tarkasti selvää. Lisäksi en tiedä, mistä lähtötilanteesta (kirpparivaatteet) tuotteet on tehty, joten arvioin nyt todellakin ihan puhtaasti näiden tuotteiden/tuotekuvien näkemisen pohjalta.
2. Mallisto "onnistuu mallistona" eli on yhtenäinen, harmoninen kokonaisuus. Yksittäisten vaatekappaleiden sommittelu on onnistunutta ja vaatteet ovat kauniita ja klassisiakin. Paljasta pintaa on ehkä kokonaisuutena hieman liikaa (lyhyitä hameita ja avoimia toppeja), mutta nämähän ovat makuasioita. Mallisto on naisellinen ja monet vaatteista ovat selkeästi hyviä käyttövaatteita. Kiinnostavia ratkaisuja löytyy mutta kokonaisuus pysyy kasassa eikä ole liian erikoisuutta tavoitteleva. Monikäyttöisyys ja muunneltavuus on aina todella iloinen asia.

Kuvissa 4 ja 5 esiintyvän printtihameen sommittelua olisi voinut ehkä vähän viilata - printti näyttää hieman päälleliimatulta, mutta en tietty tiedä kyseisen vaatekappaleen suunnittelun/valmistamisen lähtökohtia. Asukokonaisuus kuvissa 1-3 on todella kaunis. Kuvassa 9 olevat tuotteet ovat erityisen mielenkiintoisia ja kauniita. Samoin kuvan 6 tuotteet ovat onnistuneita ja yksittäisinä tuotteina kauniita. Malliston toteutus näyttää varsin siistiltä ja ammattimaiselta, mutta kuten aiemmin mainitsin, yksittäisiä tuotteita on vaikea nähdä tummaa taustaa vasten. Istuvuus näyttää olevan kohdallaan ja malli liikkuu vapaasti ja onnellisen näköisenä, joten vaatteet ovat olleet vähintäänkin ok päällä.

3. Tähänkin on hieman vaikea vastata, kun en tiedä kuinka paljon olet jalostanut kirpparituotteita jne jne, eli en tunne prosessia. Mutta äkkiseltään sanoisin, että mallisto on raikas ja moderni kierrätysmallistoksi. Siinä ilmeisesti näkyy omaehtoista designia. Suuri plussa siitä, että kierrätysaatetta ei tyrkytetä eikä yritetä näyttää kirpparimaiselta ja ylitsevuotavan ekologiselta.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Työn tavoitteena oli käytännön projektin kautta saada vastaukset seuraaviin kysymyksiin. Miten vanhan vaateen käyttöikää olisi mahdollista pidentää. Miten malliltaan vanhanaikaisista, mutta laadukkaista vaatteista voi muokata uusia ja trendikkäitä. Alaongelmia olivat seuraavat. Mitä tulee ottaa huomioon luodessa mallistoa kierrätysmateriaaleista? Miten vaatteesta saa monikäyttöisen ja muunneltavan? Miten yhdistää pelkistetty muotokieli kierrätysmateriaalista suunniteltavaan vaatteeseen? Palaan tässä vielä käyttämäni tutkimusmenetelmään; Papanekin funktioanalyysiin.

Malliltaan vanhanaikaisista, mutta laadukkaista vaatteista on mahdollista muokata uusia ja trendikkäitä valitsemalla oikeat materiaalit, mallit, muodot ja värit. Pitää osata haistaa trendit. Vanhan vaateen käyttöiän pidennys huomioon ottaen pitää osata jättää pintatrendit taka-alalle ja keskittyä luomaan niin sanottuja klassikkomalleja, jotka eivät mene koskaan pois muodista. Mielestäni tuotteeni heijastaa muotokieleltään ja värimaailmaltaan tätä aikaa ja kulttuuria, missä se on luotu, mutta täyttää klassikotuotteen kriteerit.

Tietyt ajattomuuden peruspilarit on hyvä säilyttää mielessä, suunnitteli sitten mitä tuotteita tahansa, etenkin ekologiselta katsanto kannalta. Tähän vastaa mallistoni minimalistinen ja pelkistetty linja. Käytön analyysissa selvisi, että Tarve, eli vaatteiden tuoma suoja ja sosiaaliset merkitykset ovat ihmisen perustarpeita tyydyttäviä. Vaateen käyttöiän pidentäminen fyysisesti ja tyyllisesti tyydyttää ihmisen perimmäisiä tarpeita.

Luotin malliston ilmettä suunnitellessani pitkälti omaan vaistooni ja loin sitä mitä mielestäni tällä hetkellä kierrätysmateriaaleista valmistettujen tuotteiden markkinoilta puuttuu. Papanekin mukaan tuotteen muodon kielestä tulee riippumaton muista silloin, kun muotoilija suunnittelee luottaen omiin valintoihin ja vaistoihin. Ilmaistessaan vapaasti itseään, on mahdollista rikkoa normeja ja keksiä jotain uutta. Kuka tahansa samanhenkinen ihminen voi olla vaateen kohderyhmää. Mielestäni onnistuin keksimään jotain uutta ja innovatiivista, koska en ole nähnyt

monikäyttövaatteita valmistettavan kierrätysmateriaaleista. Suunnittelemani mallit ovat myös ainutlaatuisia, vaikka tarvitsevatkin vielä lisää kehittelyä ollakseen täysin toimivia.

Vaatteen valmistuksen menetelmän analysointi sai minut pohtimaan tuotteen elinkaarta. Tuotteeni ovat uniikkeja yksittäiskappaleita, ja vaatteen lopullinen muoto ratkeaa saatavan materiaalin mukaan. Suunnittelussa ja valmistuksessa pyrin laadukkaaseen lopputulokseen. Jos jatkan tuotteiden suunnittelua tulevaisuudessa, aion käyttää valmistukseen ammattiompelijaa, jotta laatu olisi taattua. Suurin kompastuskiveni tässä projektissa olikin se, ettei minulla ollut taitoa valmistaa niin toimivia vaatteita, kuin olin suunnitellut.

Olen kuitenkin todella tyytyväinen lopputulokseen, ja pärjäsinkin mielestäni hyvin ottaen huomioon sen, ettei minulla ole minkäänlaista vaatetusalan koulutusta. Neulekurseista oli tosin paljon apua neulemateriaalin käsittelyssä, ja olenkin tyytyväinen että painotin mallistoni neuleisiin. Kierrätetyn nahan käytöstä innostuin erityisesti ja aion ehdottomasti käyttää sitä jatkossakin projekteihini. Projektin edetessä innostuin enemmän ja enemmän kovasta materiaalista, sillä siitä oli mahdollista tehdä kolmiulotteisempia juttuja kuin tekstiilistä.

Estetiikka- käsitteen näen mallistoni kohdalla siten, että tuote-estetiikka syntyy graafisista ja minimalistisista linjoista, vähemmän on enemmän. Materiaalien valinta vaikuttaa paljon esteettisen lopputuloksen saamiseksi. Pelkistetyssä tyyliässä muodot ja vaatteen tai asusteen struktuuri näyttelee pääosaa.

Assosiaatiossa on kyse siitä, mitä ajatuksia tuote katsojan mielessä herättää. Luotan siihen, että ihmiset joilla on samanlainen arvomaailma kuin minulla, tajuavat tuotteiden ”viestin”. Unelmatilanne olisi, jos olen edes yhden ihmisen mielestä onnistunut luomaan jotain sellaista, mitä hänen mielestään nykyisiltä markkinoilta puuttuu.

Tulevaisuudessa aion jatkaa projektia, valmistaa lisää tuotteita ja perustaa oman

blogin, jossa esittelen valmistamiani tuotteita. Malliston tarkoitus, herättää keskustelua kierrätysmateriaaleista valmistettujen tuotteiden tyylistä, täyttää toivottavasti tehtävänsä sitä kautta. Olen miettinyt myös toiminimen perustamista, tuotteita voisi mahdollisesti myydä internetin kautta. Sitä ennen minun täytyy kuitenkin saada tuotteista vielä laadukkaammin valmistettuja, ja tässä voisi auttaa ulkopuolisen ompelijan käyttö.

Tulevaisuudessa aion hakea opiskelemaan vaatesuunnittelua ja tämä projekti toi minulle paljon arvokasta kokemusta oman malliston suunnittelusta ja valmistuksesta. Aion jatkaa kierrätysmateriaalien kanssa työskentelyä myös jatkossa.

LÄHTEET

Anttila, Pirkko 1993. Käsityön ja muotoilun teoreettiset perusteet. Helsinki: WSOY

Anttila, Pirkko 1996. Tutkimisen taito ja tiedon hankinta. Taito-, taide- ja muotoilualojen tutkimuksen työvälineet. Artefakta 2. Helsinki: Akatiimi Oy.

Baxter, M. 1996. Product Design: Practical methods for the systematic development of new products. 3rd ed. London: Chapman & Hall.

Black, Sandy 2008. Eco-chic the fashion paradox. United Kingdom: Black dog publishing.

Brannon, Evelyn L. 2000. Fashion forecasting. New York: Fairchild.

Brockmann, Helen L. 1965. The theory of fashion design. NY: John Wiley & Sons.

Browning, Robert 1855. A phrase from the poem "Andrea del Sarto".

Camilla Norrback. Saatavissa: <http://camillanorrback.com/home/>

DIY ethic. Saatavissa: http://en.wikipedia.org/wiki/DIY_ethic

Easey, Mike 1995. Fashion marketing. London: Blackwell Science.

Emerson, Jayne 2006. New from old. Great Britain: Octopus Publishing Group Ltd.

Engblom, Eija, Jaakola, Carita & Sundström Leena 2002. Ajattomasti ja muodikkaasti nahasta. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino

Fletcher, Kate 2008. Sustainable fashion & textiles. London: Earthscan.

Frings, Gini Stephen 1982. Fashion from concept to consumer. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Greenwood, Kathryn Moore & Murphy, Mary Fox 1978. Fashion Innovation and Marketing. New York: MacMillan Publishing.

Harju 2008. Varsinais-Suomen Yrittäjä-lehti. Saatavissa: <http://www.y-lehti.fi/arkisto/artikkeli/2140>

Hietanen, Olli 2002. Tulevaisuuden tutkimuskeskus. Turun Kauppakorkeakoulu. Taitoyhteiskunta osallistumisen edistäjänä. Saatavissa: http://www.tse.fi/FI/yksikot/erillislaitokset/tutu/Documents/publications/Tutu_2002-2.pdf

House 2009. Saatavissa: <http://planetgreen.discovery.com/fashion-beauty/waste-eco-fashion-innovation.html>

Jolier. Saatavissa: www.jolier.fi

Junky Styling. Saatavissa: <http://www.junkystyling.co.uk/>

Kawamura, Yuniya 2004. The Japanese revolution in Paris fashion. Oxford: Berg.

Kettunen, Ilkka 2000. Muodon palapeli. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Koskennurmi-Sivonen 2009. Papanekin funktioanalyysi. Saatavissa: <http://www.helsinki.fi/~rkosken/kasityotuote>

Krenn, Riikka 2010: Ekomuoti nousussa. [verkkodokumentti] Saatavissa: http://www.mtv3.fi/helmi/muoti/artikkeli.shtml/816629?uusimmat_muoti (luettu 13.4.2010)

Lack, Jesica & Wilson Simon 2008. The Tate Guide to Modern Art Terms. 128-129.

Lipovetsky, Gilles 1994. The empire of fashion. Princeton, N.J. Princeton University Press.

Luonnonkuidut, puuvilla. Saatavissa:
http://www.mindcom.fi/vihreakonsti/maksi/6_3_1_1.htm

Mark Liu. Saatavissa: <http://stique.com/about.html>

Minna. Saatavissa: <http://www.minna.co.uk/>,
[http://www.olivialehti.fi/Tyyli/Tyyliuutiset/tabid/120/ArticleId/623/Default.aspx?](http://www.olivialehti.fi/Tyyli/Tyyliuutiset/tabid/120/ArticleId/623/Default.aspx?Return=120)
Return=120

Noir. Saatavissa: www.noir.dk

Nurmi, Anniina 2009: Nahka vai tekonahka. Vihreät vaatteet-Tietoa ekologisista ja eettisistä vaatteista. Saatavissa: <http://www.vihreatvaatteet.com/nahka-vai-tekonahka/>

Nuutinen, Ana 2004. Edelläkävijät, Taideteollisen korkeakoulun julkaisusarja Helsinki A 53. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy

Outsapop interview in MODIN Trade magazine 2009. Saatavissa:
<http://www.outsapop.com/2009/08/outsapop-interview-in-modin-trade.html>

Paakkunainen, Riikamaria 1995. Vaatteiden ympäristöhaitat – miten suunnittelija voi vaikuttaa..Helsinki. Taideteollinen korkeakoulu.

Papanek,V 1970. Turhaa vai tarpeellista? Helsinki: Otava.

Papanek,V 1995. The Green Imperative. Ecology and Ethics in Design and Architecture. London: Thames and Hudson.

Place, Jean Michel 1998. Process of transformation – Lucy Orta. Paris: Editions Jean-Michel Place

Poole, Buzz 2006. Green Design. New York: Mark Patty Publisher.

Reet Aus. Saatavissa: www.reetaus.com

Räsänen, Jenni 2007:Haastetta kerrakseen! Erityisryhmien tarpeet& kierrätysmateriaalin hyödyntäminen tekstiili- ja vaatesuunnittelussa. Mari Pursiainen(toim).2007. Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnan julkaisuja c32. Lapin yliopisto, Rovaniemi. Katsauksia ja puheenvuoroja. Saatavissa: http://www.ulapland.fi/includes/file_download.asp?deptid=23155&fileid=12534&file=20080130130637.pdf&pdf=1

Sanders, Annika & Seager Kerry 2009. Junky Styling: Wardrobe Surgery. London: A & C Publishers Ltd.

Sedergren, Jari 2004: Bloggauksen historia. Saatavissa: <http://sedis.blogspot.com/2004/06/bloggauksen-historia.html> (luettu 13.4.2010)

Sproles, George B. & Burns, Leslie Davis 1994. Changing Appearances. Understanding dress in contemporary society. New York: Fairchild.

Sproles, George B. 1979. Fashion. Consumer behavior toward dress. Minneapolis, MI: Burgess Publishing Company.

The Greendress. Saatavissa: www.thegreendress.fi

"Taloussanomien tyyliblogistin Pia Sievisen mukaan valitettavan moni ekodesign-vaate näyttää yhä kirpparilöydöltä. " Saatavissa: <http://www.vihrealanka.fi/node/3922/>

Vihreät vaatteet. Saatavissa: www.vihreatvaatteet.com

